

परळी

समता, बंधुता, न्याय, अधिकारांचा नेता.

संघर्षनेता

https://www.parlisangharshneta.in/

https://www.parlisangharshneta.in

9881265102

संपादक - मोहन व्हावळे

बीड वर्षे-11 वे | अंक क्र 109

गुरुवार दि. 14 मे 2026

पृष्ठे 4 किंमत 2 ₹

RNI: MAHMAR/2016/67060

सुनील तटकरे, प्रफुल पटेलविषयी सर्वात मोठा गौप्यस्फोट...

राष्ट्रवादीतील कोण कोण भाजपच्या वाटेवर रोहित पवारांच्या दात्याने एकच खळबळ

अजितदादांच्या राष्ट्रवादीचे प्रदेशाध्यक्ष सुनील तटकरे यांनी ज्येष्ठ नेते शरद पवार यांची भेट घेतली. त्यानंतर राज्यातील राजकारण ठववून निघाले. या वेगवान घडामोडी घडत असतानाच आज आमदार रोहित पवार यांनी मोठा बॉम्ब टाकला. राष्ट्रीय कार्यकारणीतील नेते प्रफुल पटेल आणि तटकरे यांच्याविषयी त्यांनी मोठे वक्तव्य केले आहे. रोहित पवार यांच्या दात्याने मोठी खळबळ उडाली आहे. राज्याच्या राजकारणात भूकंप येणार का? अशी चर्चा होत आहे. सुनील तटकरे, प्रफुल पटेल यांच्यासह राष्ट्रवादीचे 22 आमदार भाजपमध्ये जाणार आणि तिथून विधानसभेची निवडणूक लढवणार असा दावा आमदार रोहित पवार यांनी केला. त्या पक्षात अनेक नेते आहेत. कुणाचे नाव घेतले नाही आणि त्यामुळे कोणी दुखावत असेल. सकाळी धडासी

निर्णय आणि नंतर द्द्वीट करून त्यात बदल करू असे म्हटल्या जात असेल तर हा त्या पक्षाचा विषय असल्याचे रोहित पवार यांनी अजित पवार राष्ट्रवादीतील घाडमोडींवर म्हटले आहे. त्याचेवेळी तटकरे, पटेल आणि 22 आमदार हे भाजपच्या तिकीटावर निवडणूक लढवणार असल्याचा दावा त्यांनी केला. सुनील तटकरे आणि प्रफुल पटेल हे अस्वस्थ आहेत चर्चा नाही. ते खरं आहे. पक्षाने त्यांना काढलं आहे. त्यांना डिमोट केलं आहेय सुनील शेळके यांना काय भविष्य कळत का? तुम्ही भाजप सोडून या आम्ही स्वागत करू. दोन राष्ट्रवादी रोहित पवार यांना एकत्र नको आहे त्यावर त्यांनी अशी प्रतिक्रिया दिली. अजित दादांना न्याय मिळण्यासाठी पान 3 वर

मोदींची थट्टा-मस्करी करू नका अनेक देशांत लॉकडाऊन लागलाय; फडणवीसांनी वाढवली धाकधुक

पश्चिम आशियातील युद्धजन्य परिस्थितीमुळे कूड ऑईल, एलपीजी आणि खाद्य तेलांसह सोन्याच्या पुरवठा साखळीत अडथळा निर्माण झाल्याने मोठा तुटवडा निर्माण होण्याची चिन्हं आहेत. तसेच

यावर सध्या मोठ्या प्रमाणावर परदेशीच चलन खर्च होत असल्याने पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी देशवासियांना या सर्व गोष्टी काटकसरीने वापरण्याचं आवाहन केलं आहे. त्यातच याच जागतिक परिस्थितीचा दाखला देताना मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी अनेक देशांमध्ये लॉकडाऊन लागले असल्याचं सांगत एक प्रकारे भारतातही लॉकडाऊनचे संकेतच त्यांनी दिले आहेत. या विधानामुळे त्यांनी भारतीयोंची धाकधुक वाढवली आहे. नाशिक आणि त्र्यंबकेश्वर इथं होणाऱ्या सिंथेथ कुंभमेळ्याच्या बोधचिन्हाचं आज फडणवीसांच्या हस्ते अनावरण झालं, यावेळी 13 आखाड्यांच्या प्रमुख साधुसोबत यावेळी बैठकही पार पडली. या कार्यक्रमाला हजेरी लावल्यानंतर पान 3 वर

आज ठळक NEET पेपरफुटी प्रकरणात राहुरी लिंक; CBIच्या धाडसी कारवाईने राज्यात खळबळ

NEET 2026 पेपर फुटीप्रकरणात तपास यंत्रणा अंकेशन मोडवर काम करत असताना, या प्रकरणाचे धगेदोरे देशभरात पसरल्याचे समोर येत आहे. या पेपर फुटीची महाराष्ट्रातील नाशिकपासून तपासाला सुरवात झाल्यानंतर, त्याची व्याप्ती हरियाणा, राजस्थान, उत्तराखंडपर्यंत पोहोचली आहे. आता यात अहिल्यानगर जिल्ह्यातील तिघा संशयितांना ताब्यात घेतल्याचे समोर आले आहे. राहुरीतील धनंजय लोखंडे यांच्यासह सीबीआयने तिघांना ताब्यात घेतल्याची सूत्रांची माहिती आहे. धनंजय लोखंडे यांचे नाव समोर आले असले तरी इतर दोघांची नावे समजू शकलेली नाहीत. अहिल्यानगरमधील तिघांना ताब्यात घेत, सीबीआयने (CBI) तपासाला वेग घेतला आहे. ताब्यात घेतलेले तिघे अहिल्यानगरच्या (Ahilyanagar) ग्रामीण भागातील असल्याची माहिती समोर येत आहे. सीबीआय तपास करत असल्याने या तिघांचा रोल काय होता, याचा खुलासा अजून होऊ शकलेला नाही. परंतु संशयितांना ताब्यात घेतल्याचा माहितीला पोलिस अधीक्षक मुम्मका सुदर्शन यांनी दुजोरा दिला. NEET पेपरफुटी प्रकरणाचे धगेदोरे अहिल्यानगर जिल्ह्यापर्यंत पोहोचले आहेत. नाशिक (Nashik) इथल्या एका आरोपीला ताब्यात घेतल्यानंतर अहिल्यानगर जिल्ह्यातील आणखी एका संशयिताला चौकशीसाठी ताब्यात घेण्यात आले. धनंजय निवृत्ती लोखंडे (वय 26) हा मूळचा राहुरी तालुक्यातील रहिवाशी असून तो सध्या पुण्यात वास्तव्यास होता.

सोसाट्याचा वारा अन् गारांचा तडाखा, अर्ध्या महाराष्ट्राला अवकाळीने झोडपलं

राज्याच्या विविध भागात सूर्य आग ओकत असताना आज अनेक जिल्हांना अवकाळी पावसाने झोडपून काढलं. नागपूर मध्ये दोन दिवसांच्या कडक उन्हांनंतर आज दुपारच्या वेळी अवकाळी पावसाने हजेरी लावली होती. आज सकाळपासूनच कधी ऊन तर कधी ढगाळ वातावरण होते. मागील काही दिवस ढगाळ वातावरणातून दोन दिवसांपासून चांगलाच उन्हाचा तडाका पाहायला मिळाला होता. तापमान 44 अंशाचा धरात गेले असताना आज अचानक दुपारी वातावरणात बदल होऊन पावसाला सुरवात झाली. त्यामुळे पुन्हा एकदा गारवा जाणवत आहे. सांगलीच्या तासगाव तालुक्यातील वायफळे येथे गारांचा पाऊस झाला. दिवसभर उन्हाचा कडाका आणि सायंकाळच्या सुमारास ढगाळ वातावरण निर्माण झाले होते. अचानक वादळी वाऱ्यासह अवकाळी पावसाने तासगाव तालुक्यामध्ये हजेरी लावली. वायफळे परिसरामध्ये गारांचा पान 3 वर

परळीचे दिवंगत माजी नगराध्यक्ष जाबेर खाँ पठाण यांच्या कुटुंबीयांचे आ. धनंजय मुंडे यांनी केले सांत्वन

परळी पंचायत समितीचे माजी उपसभापती माधवराव मुंडे यांचेही केले सांत्वन

परळी वैद्यनाथ (प्रतिनिधी) - परळीचे माजी नगराध्यक्ष म. जाबेर खाँ पठाण यांचे अल्पशा आजाराने नुकतेच दुःखद निधन झाले होते, आज माजी मंत्री आ. धनंजय मुंडे यांनी परळी शहरातील पठाण यांच्या निवासस्थानी भेट देऊन पठाण कुटुंबीयांचे सांत्वन केले. यावेळी पक्षात एकत्रित राहून शहराच्या विकासासाठी केलेल्या विविध कामांना व आठवणींना उजाळा देत धनंजय मुंडे यांनी जाबेर खाँ यांच्या स्मृतीस श्रद्धांजली वाहिली.

यावेळी बाजीराव भैया धर्माधिकारी, कृषी उत्पन्न बाजार समितीचे सभापती सूर्यभान नाना मुंडे, राष्ट्रवादी काँग्रेसचे शहराध्यक्ष अय्युब भाई शेख, शकील कुरेशी यांसह आदी उपस्थित होते. स्व. गोपीनाथराव मुंडे साहेब, स्व. पंडित अण्णा मुंडे यांचे जुने सहकारी, परळी पंचायत समितीचे माजी उपसभापती तसेच टोकवाडी गावचे माजी सरपंच माधवराव मुंडे यांच्या पत्नी के. द्वारकाबाई मुंडे यांचे नुकतेच दुःखद निधन झाले होते.

घरकुल लाभार्थ्यांचे हप्ते तातडीने द्या; खा. बजरंग सोनवणेचे मुख्यमंत्र्यांना पत्रब्रीड जिल्ह्यात 54 हजार घरकुलांचे हप्ते रखवडले

बीड जिल्ह्यामध्ये प्रधानमंत्री आवास योजनेसह इतर विविध योजनांतर्गत घरकुलांचे काम हाती घेतलेल्या सुमारे 54 हजार लाभार्थ्यांचे हप्ते गेल्या अनेक महिन्यांपासून र ख ड ल्य ा च ी धक्कादायक माहिती समोर आली गंभी पान 3 वर

आहे. हप्ते न मिळाल्याने गरिबांच्या स्वप्नातील घरांची बांधकामे अर्धवट अवस्थेत असून, हक्काच्या निवार्यासाठी लाभार्थ्यांना आता पावसाळ्याच्या तोंडावर उघड्यावर राहण्याची भीती सतावत आहे. या नगरसेवक अॅड. प्रणव प्रकाश मराठे यांच्या

सार्वजनिक जन्मोत्सव आणि दिमाखदार शोभायात्रेचे आयोजन करण्यात आले आहे. नगरसेवक अॅड. प्रणव प्रकाश मराठे यांच्या

धर्मवीर छत्रपती संभाजी महाराज यांच्या जयंतीनिमित्त परळीत आज भव्य शोभायात्रेचे आयोजन-अॅड. प्रणव मराठे

नेतृत्वाखाली आयोजित करण्यात आलेली यांच्या हस्ते होणार आ हे . वेंजनाथ / ही शोभायात्रा सायंकाळी 5 वाजता मराठे कॉम्प्लेक्स, उड्डाणपूल, परळी वैजनाथ येथून प्रारंभ होणार असून शहरात उल्लाहाचे वातावरण निर्माण झाले आहे. या भव्य सोहळ्याचे उद्घाटन महाराष्ट्र राज्याच्या पशुसंवर्धन व पर्यावरण मंत्री मा. ना. पंकजाताई गोपीनाथ मुंडे, महाराष्ट्र राज्याचे माजी मंत्री मा. आ. धनंजय मुंडे आणि खासदार डॉ. प्रितमताई मुंडे

समान काम, समान वेतन! उच्च न्यायालयाचा विषय शिक्षकांना मोठा दिलासा

'एक - तृतीयांश' नियम मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने शेट रव्हातल ठरवला आहे. सरकारचा हा नियम भेदभावपूर्ण, तर्कहीन आणि संविधानविरोधी असल्याचे स्पष्ट शब्दांत न्यायालयाने सुनावले. राज्य शासनाने 13 ऑक्टोबर 2016 रोजी काढलेल्या परिपत्रकानुसार सहावी ते आठवीला शिकवणाऱ्या विषय शिक्षकांपैकी केवळ 33 टक्के शिक्षकांनाच सेवाज्येष्ठतेच्या पान 3 वर

छत्रपती संभाजी महाराज
सार्वजनिक जन्मोत्सव 2026

॥ भव्य शोभायात्रा ॥

गुरुवार, दि. १४ मे २०२६ रोजी सायं. ०५.०० वाजता मिरवणुक रथळ : मराठे कॉम्प्लेक्स, उड्डाणपुला जवळ, परळी वैजनाथ

* प्रमुख आकर्षण *

पारंपारीक ढोल-ताशा पथक (प्रसिध्द बोलपथक, पुणे)

श्री शिवकालीन युध्द कला आखाडा प्रसिध्द पदवीनी खेळ (माळशिरस जि. सोलापूर)

छत्रपती संभाजी महाराज
सार्वजनिक जन्मोत्सव २०२६

गुरुवार, दि. १४ मे २०२६

ग्राणगात्रा कळोडियात अत्यंत आनंद होतो की, परळी वैजनाथ येथे छत्रपती संभाजी महाराज जन्मोत्सवा निमित्त भव्य शोभायात्रेचे आयोजन करण्यात आले आहे. तसे पंचक्रोशीतील सर्वांनी कार्यक्रमास उपस्थित राहून कार्यक्रमाची शोभा वाढवावी ही नम्र विनंती.

विनित :
अॅड. प्रणव प्रकाश मराठे
नगरसेवक, न.प. परळी व उदय-पर्वती छत्रपती संघर्षनेता महाराज प्रतिष्ठान, परळी व.

आयोजक : छत्रपती संभाजीराजे सार्वजनिक जन्मोत्सव समिती - २०२६

मराठा भवन विषयी बेमुद्दत ठिय्या आंदोलनाचा चौथा दिवस

मागणी मान्य होईपर्यंत आंदोलन सुरुच राहणार - आंदोलनकर्त्यांचा निर्धार

परळी : "मराठा भवन" व "बाल शिवबासह राजमाता जिजाऊ माँ साहेबांचा पुतळा" याविषयी सकल मराठा समाजाच्या वतीने परळी व. नगर परिषद समोर सुरु असलेले बेमुद्दत ठिय्या आंदोलन चौथ्या दिवशीही सुरुच आहे.

वतीने सोमवार दिनांक 11 मे 2026 पासून नगर परिषद कार्यालया सकल मराठा समाजाच्या समोर बेमुद्दत ठिय्या आंदोलन सुरु करण्यात आले आहे. परळी शहरात "मराठा भवन" उभारण्यासाठी पान 3 वर

दुर्दैवी : परळीत जेवताना घास घशात अडकून पोलीस कर्मचाऱ्याचा मृत्यू

परळी वैजनाथ (प्रतिनिधी) प्रवासादरम्यान जेवण्यासाठी थांबले असताना, अत्राचा घास घशात अडकून एका पोलीस धनंजय गुजर 48 तालुका पारवे जिल्हा वर्ध कर्मचाऱ्याचा दुर्दैवी मृत्यू झाल्याची धक्कादायक घटना परळी-अंबाजोगाई रस्त्यावर घडली आहे. संबंधित कर्मचारी हे जिल्हाबाहेर कार्यरत होते. मिळालेल्या माहितीनुसार, सदर पोलीस कर्मचारी परळी-अंबाजोगाई रस्त्यावरील एका धाब्यावर जेवण्यासाठी थांबले होते. जेवत असताना अचानक अत्राचा घास घशात अडकल्याने त्यांना तीव्र ठसका लागला व उलट्या सुरु झाल्या. यातच त्यांची प्राणज्योत मालवली. पुढील कार्यवाही: मृतदेह शवचिक्केदनासाठी परळी येथील उपजिल्हा रुग्णालयात पान 3 वर

तेलदराचा जागतिक सापळा

जागतिक बाजारातील अस्थिरता, सरकारी कररचना आणि राजकीय गणित यांच्या कचाट्यात पेट्रोल-डिझेलचे दर अडकले आहेत. या दरवाढीचा फटका केवळ वाहनधारकांनाच नाही, तर संपूर्ण अर्थव्यवस्था आणि सामान्य नागरिकांच्या जगण्यालाही बसत आहे.पहाट होत असते. शहर हळूहळू जागे होत असते. रस्त्यावरच्या पहिल्या गाड्या पेट्रोल पंपावर थांबतात. एक मध्यमवर्गीय माणूस महिन्याचा खर्च मनात मोजत गाडीमध्ये पेट्रोल भरत असतो. मीटरवरची रक्कम वाढत जाते आणि मनात प्रश्न उभा राहतो, हा दर नेमका ठरतो तरी कसा? आज हा प्रश्न केवळ एका वाहनधारकाचा राहिलेला नाही. तो भारताच्या अर्थव्यवस्थेच्या विश्वासाहतेचा प्रश्न बनला आहे. पेट्रोल-डिझेलचे दर हे फक्त वाहन चालवण्यापुरते मर्यादित नाहीत. ते महागाई, उद्योगांचा खर्च, सरकारचा महसूल आणि सामान्य नागरिकांच्या दैनंदिन जीवनावर थेट परिणाम करतात.

सध्याच्या जागतिक परिस्थितीत हा प्रश्न अधिक तीव्र होतो. पश्चिम आशियातील तणाव, इराणभोवतीची अनिश्चितता, होर्मुझ समुद्रधुनीतील अडथळांची शक्यता या सगळ्यांमुळे कच्च्या तेलाच्या किमती अस्थिर झाल्या आहेत. काही महिन्यांपूर्वी तेल स्वस्त झाले होते; पण त्याचा ठोस फायदा ग्राहकांला दिसला नाही. आता किमती पुन्हा वाढू लागल्या आहेत आणि दरवाढीची भीती वाढत आहे. भारतासाठी ही परिस्थिती अधिक गुंतागुंतीची आहे. कारण, देश जवळपास 85 ते 90 टक्के कच्चे तेल आयात करतो. म्हणजेच, जगात कुठेही तणाव निर्माण झाला की, त्याचा थेट परिणाम भारतीय ग्राहकांच्या खाशावर होतो.केंद्र सरकार सांगते की, पेट्रोलचे दर 2010 पासून आणि डिझेलचे दर 2014 पासून नियंत्रणमुक्त आहेत. 2017 पासून दररोज दर बदलणारी पद्धत लागू झाली. याचा अर्थ असा की, दर पूर्णपणे बाजारवर आधारित असावेत, प्रत्यक्षात चित्र वेगळे दिसते. जागतिक बाजारात तेल स्वस्त झाले, तरी दर तत्काळ कमी होत नाहीत. काही काळ ते स्थिर ठेवले जातात आणि नंतर अचानक बदल होतात. त्यामुळे 'नियंत्रणमुक्ती' असूनही ही व्यवस्थापित प्रणाली असल्याची भावना निर्माण होते.सामान्य माणसाला सर्वात मोठा गोंधळ किमतीच्या रचनेबद्दल असतो. एका लिटर पेट्रोलमध्ये कच्च्या तेलाची किंमत, रफायनिंग खर्च, केंद्र सरकारची एक्सआईज ड्युटी, राज्य सरकारचा व्हॅट आणि डीलर कमिशन हे प्रमुख घटक असतात. साधारणपणे पाहिले तर मूळ कच्च्या तेलाचा हिस्सा 30 ते 40 टक्के असतो, तर उर्वरित मोठा हिस्सा करांचा असतो. केंद्राचा कर निश्चित असतो, तर राज्याचा कर टक्केवारीत असल्याने किंमत वाढली की, तोही वाढतो. याचा अर्थ असा की, ग्राहकाने भरलेल्या पैशांपैकी लक्षणीय हिस्सा सरकारकडे जातो. त्यामुळे एक महत्त्वाचा प्रश्न उभा राहतो. कच्चे तेल स्वस्त झाले, तर त्याचा फायदा ग्राहकांला का मिळत नाही?

याचे उत्तर सरकारच्या महसुलात दडलेले आहे. इंधनावरील करंमधून मोठे उत्पन्न मिळते. किमती घसरल्या की, कर कमी करण्याऐवजी ते स्थिर ठेवले जातात, जेणेकरून महसूल टिकून राहील. त्यामुळे ग्राहकांला मिळणारा फायदा मर्यादित राहतो आणि जेव्हा किमती वाढतात तेव्हा कर कमी करणे वित्तीयपट्ट्याची काडी उरते. अशावेळी दरवाढीचा भार थेट ग्राहकांवर पडतो. इथेच ऑईल कंपनी आणि सरकार यांच्यातील सीमारेषा धूसर होते. कागदावर कंपनी स्वतंत्र आहेत; पण प्रत्यक्षात दर स्थिर ठेवले जातात. वाढ टाळली जाते आणि नंतर एकत्रित बदल होतात. त्यामुळे 'बाजार' आणि 'राजकारण' यांच्यातील फरक सामान्य माणसासाठी अस्पष्ट होतो.इंधन दर आणि निवडणुका यांच्यातील नाते अधिकृतपणे मान्य केले जात नसले, तरी लोकांच्या अनुभवातून एक पॅटर्न दिसून येतो. अनेकदा निवडणुकांपूर्वी दर स्थिर राहतात आणि नंतर बदल होतात, अशी धारणा तयार झाली आहे. सध्याच्या जागतिक परिस्थितीत किमती वाढत असताना हा दबाव आणखी वाढतो. त्यामुळे निवडणुकांनंतर दरवाढ होण्याची शक्यता व्यक्त केली जाते. ही धारणा खरी असो वा नसो, ती व्यापकपणे मान्य केली जाते आणि त्यामुळे दरनिर्धारण प्रक्रियेवरील विश्वास कमी होतो. दरम्यान, जागतिक तणावामुळे भारतासमोर एक मोठं आव्हान उभे ठाकले आहे. कच्च्या तेलाच्या किमती वाढल्या की, आयात बिल वाढते, रुपयावर दबाव येतो, महागाई वाढते आणि व्याजदरांवरही परिणाम होतो. त्यामुळे इंधन दरचा प्रश्न केवळ आर्थिक राहत नाही. तो राष्ट्रीय स्थैर्याचा मुद्दा बनतो.

या पाश्चिमीवर एक गोष्ट स्पष्ट होते. भारतामध्ये दर ठरवण्याची प्रक्रिया पारदर्शक नाही. ग्राहकांला अंतिम किंमत दिसते; पण त्यामागेचे गणित दिसत नाही. त्यामुळे 'प्युएल प्राईस ट्रान्स्पारन्सी फेडरल'सारख्या स्पष्ट, नियमाधारित प्रणालीची गरज व्यक्त केली जाते. यात कच्च्या तेलाची किंमत, विनिमय दर, कर आणि कंपन्यांचा नफा हे सर्व घटक उघडपणे मांडले जातील. यामुळे दरवाढ किंवा दरकपात का झाली, हे नागरिकांना समजू शकेल.

याचबरोबर पेट्रोल-डिझेलला जीएसटीमध्ये आणण्याची चर्चा वारंवार पुढे येते. यामुळे देशभर एकसमान दर लागू होऊ शकतो आणि कररचना सुलभ होईल, असा युक्तिवाद आहे. उद्योगांना इनपुट टॅक्स क्रेडिट मिळाल्यास वाहतूक खर्च कमी होऊ शकतो; मात्र याला विरोधही आहे. कारण, इंधनावरील कर हा केवळ आणि राज्य दोगांसाठी मोठा महसूल स्रोत आहे. त्यामुळे हा प्रश्न केवळ ग्राहकांच्या फायद्याचा नसून आर्थिक संतुलनाचा आहे.सरकार आणखी एक पर्यायही विचारात घेत आहे. इंधनासाठी किंमत स्थिरीकरण निधी. यामध्ये अतिरिक्त साठा तयार करून संकटकाळात तो बाजारात सोडण्याची योजना आहे, जेणेकरून दरवाढीचा धक्का कमी करता येईल. हा उपाय सबसिडी नसून आपत्कालीन इतकेच म्हणून पाहिला जातो; मात्र यासाठी साठवणूक, निधी आणि बाजारातील संतुलन राखणे ही मोठी आव्हाने आहेत. जागतिक स्तरावर अनेक देशांनी वेगवेगळे मार्ग अवलंबले आहेत. काही पूर्ण बाजारावर आधारित, काही स्पष्ट कररचनेवर, तर काही पारदर्शक सरकारी हस्तक्षेपावर. भारत मात्र अजूनही या दोन टोकांमध्ये अडकलेला दिसतो.

इंधन दरचा परिणाम फक्त वाहनांपुरता मर्यादित नाही. तो अन्नधान्य, भाजीपाला, औषधे आणि बांधकाम साहित्य सगळ्यांच्या किमतीवर परिणाम करतो. डिझेल महागले की, वाहतूक खर्च वाढतो आणि त्याचा परिणाम प्रत्येक घराच्या बजेटवर होतो. त्यामुळे इंधन दरतील अनिश्चितता ही संपूर्ण अर्थव्यवस्थेला अस्थिर करते. दीर्घकालीन उपाय म्हणून भारतात इलेक्ट्रिक वाहने, इथेनॉल मिश्रण, हरित ऊर्जा आणि सार्वजनिक वाहतूक यावर भर देणे आवश्यक आहे. तोपर्यंत पारदर्शक आणि नियमाधारित दरव्यवस्था हीच सर्वात मोठी गरज आहे.

छत्रपती संभाजी महाराजांचा जन्म 14 मे इ.स.1657 रोजी पुरंदर येथे झाला आणि हिंदवी स्वराज्यात तेजस्वी तारा प्रगट झाला. राजपुत्र असल्यामुळे रणांगणातील मोहीम व राजकारणातील डावपेच यांचा संपूर्ण अभ्यास अवगत होता. त्याचप्रमाणे लहानपणापासूनच ते अष्टपैलू व्यक्तिमत्त्वाचे मोठे धनी होते. संभाजींना लहानपणापासूनच अनेक कठीणायीचा सामना करावा लागला.संभाजी महाराज लहान असतांनाच त्यांच्या आई महाराणी सईबाई यांचे निधन झाले आणि त्यांच्या काळजावर मोठा आघात झाला. या आघातापासून सावरण्यास राजमाता जिजाबाई यांनी आपले सर्वस्व पणाला लावले आणि हिंदवी स्वराज्याच्या निर्मितीसाठी व रक्षणासाठी शूरवीर संभाजी नावाचा महाभूमे उभा केला. संभाजींची सावत्र आई पुतळाबाई यांनी आपल्या मुलासाखी वागणुक देवून बटव्वाक्षे काय केले.परंतु त्यांची दुसरी सावत्र आई सोयराबाई यांनी संभाजीराजांच्या रस्त्यात बाभळीचे काटे रोवून पोरकेपणाची वागणुक दिली व महाराजांच्या राजकीय कारकीर्दीत ढवळाढवळ करण्याचा प्रयत्न केला. संभाजींच्या मनात लहानपणापासूनच आपण स्वराज्यासाठी काहीतरी केले पाहिजे.या उद्देशाने त्यांनी राजकारणातील संपूर्ण बारकावे आत्मसात केले. मुगलांच्या घडामोडी आणि राजकारण त्यांना लहान वयातच कळले.त्याचप्रमाणे संस्कृतसह इतर आठ भाषांचे ज्ञान त्यांना अवगत होते.याचा फायदा भविष्यात द्यावा या विचाराने शिवाजी महाराजांनी त्यांना आग्रा भेटीच्या वेळी बरोबर नेले.त्यावेळी संभाजीराजे फक्त 9 वर्षाचे होते.शिवाजी महाराज औरंगजेबाच्या नजरकैदेतून निसटल्यानंतर त्यांना संभाजींची चिंता वाढू लागली.औरंगजेब आगबबुला झाला अशा वेळी संभाजीराजे स्वराज्यात सुखरूप पोहचचे या उद्देशाने शिवाजी महाराजांनी संभाजीराजांचे निधन झाल्याची अफवा सर्वत्र पसरवून मोगलांच्या डोळ्यात धुक झोकून संभाजींना महाराष्ट्रात सुखरूप पोहचण्याचा मार्ग मोकळा केला.इ.स.1674 मध्ये शिवाजी महाराजांचा राज्याभिषेक झाला.शिवाजी महाराजांचा राज्याभिषेक झाल्यानंतर अवघ्या 12 दिवसांतच राजमाता जिजाऊंचे निधन झाले आणि पुन्हा संभाजींना मोठा जब्बर धक्का बसला.त्यानंतर त्यांच्याकडे मायेने लक्ष देणारे कोणी राहिले नाही.कारण शिवाजी महाराज स्वराज्याच्या राजकारणात आणि रणांगणावर गुंतले होते.छत्रपती संभाजी महाराजांनी आपल्या वडिलांप्रमाणेच सक्तीने धर्मानंतर करण्याच्या इंग्रज, पोर्तुगीज व मोगल सत्ताधऱ्यांचा कडाडून विरोध केला.औरंगजेबाने इ.स.1682 साली मराठ्यांवर हल्ला केला.औरंगजेब सैन्य, दारूगोळा, हत्ती-घोडे याबाबतीत बलशाली होता.कारण औरंगजेबाचे सैन्य संभाजी महाराजांच्या तुलनेत

5 पटीने अधिक होते.त्याकाळी जगातील सर्वात शक्तिशाली सैन्यामध्ये औरंगजेबाचा समावेश होता. तरीही संभाजी महाराजांच्या नेतृत्वाखाली मराठ्यांनी हिमतीने लढा दिला.त्याचप्रमाणे संभाजी महाराजांनी गोव्याचे पोर्तुगीज, जंजिऱ्याच्या सिद्धी आणि म्हैसूरचा चिक्केदेवराय या शत्रूंना जोरदार धडा शिकवला. त्यामुळे संभाजी महाराजांच्या विरुद्ध औरंगजेबाला मदत करायची हिंमत कोणालाही झाली नाही. कारण त्याकाळी संभाजी म्हणजे एक वादळी तुफान होते. त्यामुळेच संभाजी महाराजांच्या नेतृत्वाखालील मराठ्यांनी मोठ्या शिताफीने झुंज दिली.इ.स.1689 च्या सुरुवातीला संभाजी महाराजांनी त्यांच्या महत्त्वाच्या सरदारांना बैजूकीसाठी कोकणातील संगमेश्वर येथे बोलावले.परंतु आपल्याच लोकांनी विश्वासघात केला व संभाजी महाराजांच्या स्थानाची माहिती मोगलांना दिली.यात गणोजी शिर्के हे महाराजांचे मेहुणे होते व कान्होजी शिर्के हे दोगेही छत्रपती संभाजी महाराजांचे जवळचे नातेवाईक होते. परंतु वतनाच्या मुद्दावरून त्यांनी छत्रपती संभाजी महाराजांचा विश्वासघात केला व पाठीत खंजीर खुपसला.यालाच म्हणतात "घर का भेदी लंका दार्ये". फेब्रुवारी इ.स.1689 रोजी संभाजी महाराज रायगडाकडे रवाना होत असतानाच औरंगजेबाचा सरदार मुकरंबखान याने नागोजी माने यांच्या साथीने संगमेश्वरवर हल्ला केला. मराठ्यात आणि शत्रूच्या सैन्यात मोठी चकमक झाली. मराठ्यांचे संख्याबळ कमी असल्याने शत्रूचा हल्ला परतवून लावू शकले नाही.त्यामुळे शत्रूने संभाजी महाराजांना व त्यांच्या सोबत असलेल्या कवि कलश यांना जिवंत पकडले. अशाही परिस्थितीत महाराजांना वाचविण्याचा प्रयत्न मराठ्यांनी केला.परंतु ते त्यात यशस्वी झाले नाहीत.पहिला प्रयत्न जोत्याजी केसरकर यांनी केला. यानंतर अप्पा शास्त्री यांनी देखील केला.परंतु दोन्ही प्रयत्न अयशस्वी ठरले व संभाजी महाराज औरंगजेबाच्या तावडीत सापडले. औरंगजेबाच्या तावडीत सापडल्या नंतर औरंगजेबाने महाराजांना

इस्लाम धर्म स्वीकारण्याची जबरदस्ती केली.परंतु त्यांनी आपल्या धर्माचे पालन करत इस्लाम धर्म स्वीकारण्यास नकार दिला. त्याचप्रमाणे राज्याच्या संपूर्ण खजाना आमच्या स्वाधीन करावा अशी अट घातली तेही संभाजी महाराजांनी मान्य केली नाही. संभाजी राजांचा धीटपणा आणि स्वराज्याच्या प्रती प्रेम पाहून औरंगजेब तिलमिला झाला आणि तेव्हा पासून संभाजी महाराजांना यातना देण्यास सुरुवात केली.तरीही औरंगजेबाची कोणतीही अट मानण्यास व त्यांच्या सामोरं यत्किंचितही झुकण्यास महाराज तयार नव्हते. संभाजी महाराजांनी औरंगजेबाला खडसावून सांगितले की स्वराज्याच्या रक्षणासाठी व प्रजेच्या हितासाठी कोणतीही तडजोड करणार नाही. यासाठी माझे प्राण गेले तरी चालेल. अशी सिंह गर्जना ऐकताच औरंगजेबाने संभाजी महाराजांना कठोर यातना देण्यास सुरुवात केली.औरंगजेबाने महाराजांचे डोळे काढले, महाराजांची जीभ कापली, महाराजांवर अतोनात वार करण्यात आले.हे सगळे संभाजी महाराज तब्बल 40 दिवस सहन करीत होते. तरीही मराठा साम्राज्यासाठी लढत रहाले. एवढ्या छळाने सुद्धा औरंगजेबाचा आत्मा शांत झाला नाही. शेवटी औरंगजेबाने आपली संपूर्ण क्रूरतेची हद पार केली व 11 मार्च 1689 रोजी महाराजांचे हात-पाय, आणि त्यांचे सर्व देह शरीरापासून वेगळे करून त्यांची क्रूरतेने हत्या करण्यात आली.शेवटी औरंगजेब हाताश होऊन म्हणतो की 'माझ्या पोटी असा शूरवीर, धाडसी पुत्र जन्माला का आला नाही?'याची खंत त्याला मरंपर्यंत सतावत होती.शत्रूला हेवा वाटेल असे महान कार्य संभाजी महाराजांनी केले व जगाच्या इतिहासात कमी वयात म्हणजे 32 व्या वर्षी स्वराज्याच्या व प्रजेच्या रक्षणासाठी बलिदान देणारा राजा म्हणून संभाजी महाराजांसमोर आज सर्वच नतमस्तक होतात. संभाजी महाराजांच्या जयंतीनिमित्त कोटी कोटी प्रणाम. महाष्ट्रा हा शूर वीरांचा व धर्मवीरांचा आहे.याची जान आजच्या राजकीय पुढाऱ्यांनी लक्षात ठेवली पाहिजे.त्यामुळे

धर्मवीर छत्रपती संभाजी महाराजांच्या जयंतीचे औचित्य साधून राज्यातील भ्रष्टाचार, महागाई, शेतकऱ्यांच्या समस्या, बेरोजगारी,आरोग्य,शिक्षण, मुलींवरील व महिलांवरील अत्याचार इत्यादी समस्यांकडे जातीने लक्ष देण्याची गरज आहे.यामुळे जनतेला (प्रजेला) सुख-समाधान प्राप्त होईल. कारण आज आपण जो मोकळा श्वास घेतो व हसतो-बागडतो आहोत तो छत्रपती शिवाजी महाराज व छत्रपती संभाजी महाराज यांच्या पुण्यायीमुळेच. हीबाब आजच्या राजकीय पुढाऱ्यांनी लक्षात ठेवली पाहिजे. महाराष्ट्र ही संतांची, शूर वीरांची, थोर महत्त्वाकडे व क्रांतीकारकांची पावणुमि आहे.याची जोपासना आजच्या राजकीय पुढाऱ्यांनी करणे अत्यंत गरजेचे आहे.धर्मवीरांनी महाराष्ट्र घडवीण्यासाठी बलीदान दिले.परंतु आजचा राजकीय पुढारी गरीब, सर्वसामान्य, शेतकरी यांचे रक्त भ्रष्टाचाराच्या माध्यमातून पित आहे व शोषण करीत आहे.याची खंत धर्मवीर संभाजी महाराज, साधुसंत, थोर पुरुष, क्रांतीकारक व आपले पुर्वज यांना अवश्य होत असेल.त्यामुळे कोणत्याही महापुरुषांचे बलीदान व्यर्थ जाणार नाही याची काळजी आजच्या राजकीय पुढाऱ्यांनी घेतली पाहिजे व संभाजी महाराजांचे आदर्श सामोरं ठेऊन पुढील वाटचाल व्हायला हवी. यातच आपल्याला धर्मवीर संभाजी महाराज दिसून येईल.आज बदलत्या हवामानामुळे प्रदूषणाच्या विळख्यात संपूर्ण पृथ्वी आहे.तीला वाचविण्यासाठी धर्मवीर संभाजी महाराज यांच्या जयंतीचे औचित्य साधून युध्दपातळीवर मोठ्या प्रमाणात वृक्षारोपण व्हायला हवे.कारण आज लावलेले वृक्ष शेकडो काळ टिकेल. याच वृक्षांच्या पाणात, फुलात, फळात व जळामुळात संपूर्ण थोर महत्त्वाचे व शूरवीरांचे दर्शन अवश्य होईल.त्याचप्रमाणे महाराष्ट्रातील संपूर्ण गाडकिल्ले सुसज्जित करून पर्यटनासाठी मोकळी करावीत. कारण गडकिल्ले महाराष्ट्राची आण -बाण -शान आहे. त्यामुळे त्यांची जपणूक केलीच पाहिजे. यामुळे नवीन पिढीला संपूर्ण गडकिल्ल्यांचा इतिहास समजण्यास सुलभ जाईल आणि शिवाजी महाराज व संभाजी महाराज यांचा इतिहास सहज समजून येईल.कारण याच गडकिल्ल्यात महाराष्ट्राची खरी संस्कृती दडलेली आहे. छत्रपती संभाजी महाराजांच्या जयंतीनिमित्त कोटी कोटी प्रणाम व मानाचा मुजरा. हर हर महादेव!

लेखक
रमेश कृष्णारव लोनेवार
(स्वतंत्र पत्रकार)

मो.नं.9921690779, नागपूर.

ऊर्जा संकट : भविष्यातील सर्वात मोठे आर्थिक युद्ध

डॉ. भारत कन्हाड

जागतिक अर्थव्यवस्था सध्या एका अत्यंत गंभीर आणि धोकादायक टप्प्यातून जात आहे. रशिया-युक्रेन युद्धामुळे जगभरातील ऊर्जा बाजारामध्ये प्रचंड अस्थिरता निर्माण झाली आहे. पश्चिम आशियातील संघर्ष, तेल वाहतूक मार्गांवरील वाढते धोके, अमेरिकन डॉलरचे वाढते चर्चस्व आणि जागतिक महागाई यामुळे अनेक देश आर्थिक संकटाचा सामना करत आहेत. काही दशांकापूर्वी युद्धे सीमांसाठी लढली जात होती; पण आता जग "ऊर्जा युद्धा"च्या नव्या युगात प्रवेश करत आहे. तेल, गॅस, कोळसा, वीज आणि दुर्गम खनिजे यांच्यावर नियंत्रण मिळवण्यासाठी जागतिक महासत्तांमध्ये अप्रत्यक्ष संघर्ष सुरू झाला आहे. भारतासारख्या विकसनशील देशांसाठी ही परिस्थिती अधिक गंभीर आहे, कारण भारत मोठ्या प्रमाणावर ऊर्जा आयातीवर अवलंबून आहे. याच पाश्चिमीवर पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी ऊर्जा बचत, इलेक्ट्रिक वाहने, स्थानिक उत्पादन आणि आत्मनिर्भरतेवर भर दिला आहे. कारण भविष्यातील सर्वात मोठे आर्थिक आणि राजकीय युद्ध "ऊर्जासाठी" होण्याची शक्यता अनेक तज्ज्ञ व्यक्त करत आहेत.

"ऊर्जा संकट" म्हणजे केवळ पेट्रोल-डिझेल महाग होणे नाही. एखाद्या देशाला उद्योग, शेती, वाहतूक, वीज उत्पादन आणि दैनंदिन जीवनासाठी पुरेशी ऊर्जा

उपलब्ध न राहणे किंवा ती अत्यंत महाग होणे म्हणजे ऊर्जा संकट. आधुनिक जगातील प्रत्येक गोष्ट ऊर्जेवर चालते. वाहनं, कारखाने, मोबाईल नेटवर्क, इंटरनेट, विमानं, रेल्वे, रुग्णालयं, शेती आणि घरगुती उपकरणे – या सर्वांचा पाया ऊर्जेवर आ आहे. भारत हा जगातील तिसऱ्या क्रमांकाचा ऊर्जा वापरणारा देश आहे. भारत आपल्या एकूण कच्च्या तेलाच्या गरजेपैकी सुमारे 85 टक्के तेल आयात करतो. नैसर्गिक वायू आणि काही प्रकारच्या कोळशासाठीही भारताला आयातीवर अवलंबून राहावे लागते. काही वर्षांमध्ये भारताचे तेल आयात बिल 150 अब्ज डॉलरच्या पुढे गेले आहे. ही रक्कम भारतीय रुपयामध्ये लाखो कोटींच्या घरात जाते. त्यामुळे ऊर्जा दर वाढले की त्याचा थेट परिणाम भारताच्या अर्थव्यवस्थेवर होतो.

आजची परिस्थिती एवढी गंभीर का झाली, यामागे अनेक कारणे आहेत. सर्वात मोठे कारण म्हणजे रशिया-युक्रेन युद्ध. रशिया हा जगातील सर्वात मोठ्या तेल आणि गॅस निर्यातदार देशांपैकी एक आहे. युद्धानंतर युरोपियन देशांनी रशियावरील निर्बंध वाढवले. त्यामुळे जागतिक ऊर्जा पुरवठा साखळी विस्कळीत झाली. तेल आणि गॅसचे दर झपाट्याने वाढले.

दुसरे महत्त्वाचे कारण म्हणजे पश्चिम आशियातील अस्थिरता. सौदी अरेबिया, इराण, इराक, संयुक्त अरब अमिराती आणि कतार हे जगातील प्रमुख ऊर्जा उत्पादक देश आहेत. या भागात संघर्ष वाढला की तेल बाजार ताबडतोब अस्थिर होतो. काही वेळा तेल वाहतूक मार्गांवरील तणावामुळेही जागतिक किमती वाढतात.

तिसरे कारण म्हणजे वाढती जागतिक ऊर्जा मागणी. चीन, भारत आणि इतर विकसनशील देशांमध्ये औद्योगिकीकरण आणि शहरीकरण झपाट्याने वाढत आहे. त्यामुळे ऊर्जा वापरही वेगाने वाढतो आहे. जगातील

ऊर्जा संसाधने मर्यादित आहेत; पण मागणी सतत वाढत आहे.

ऊर्जा संकटाचा सर्वात मोठा परिणाम सामान्य नागरिकांवर होतो. पेट्रोल-डिझेल महाग झाले की वाहतूक खर्च वाढतो. वाहतूक खर्च वाढला की अन्नधान्य, भाज्या, दूध, बांधकाम साहित्य आणि दैनंदिन वस्तू महाग होतात. म्हणजे ऊर्जा संकट थेट महागाईमध्ये रूपांतरित होते. उदाहरणार्थ, जर पेट्रोल-डिझेल दर 10 ते 15 रुपयांनी वाढले, तर ट्रक वाहतूक खर्च वाढतो. त्याचा परिणाम बाजारातील प्रत्येक वस्तूवर होतो. शेतातून शहरात माल आणणे महाग होते. उद्योगांचे उत्पादन खर्च वाढतात. विमान प्रवास महाग होतो. वीज निर्मिती खर्च वाढतो.

ऊर्जा संकटाचा उद्योगांवरही गंभीर परिणाम होतो. भारतातील अनेक उद्योग ऊर्जा-आधारित आहेत. स्टील, सिमेंट, रसायने, खतं आणि उत्पादन उद्योगांना मोठ्या प्रमाणावर ऊर्जा लागते. ऊर्जा महाग झाली की उत्पादन खर्च वाढतो. काही उद्योगांना नफा टिकवणे कठीण जाते. लघुउद्योगांना याचा विशेष फटका बसतो.

शेती क्षेत्रावरही याचा मोठा परिणाम होतो. डिझेल पंप, ट्रॅक्टर, खतं आणि वाहतूक खर्च वाढल्यामुळे शेतकऱ्यांचा खर्च वाढतो. परिणामी अन्नधान्य महाग होते. ग्रामीण अर्थव्यवस्थेवर ताण वाढतो.

ऊर्जा संकटाचा राष्ट्रीय सुरक्षेशीही थेट संबंध आहे. एखादा देश जर ऊर्जा आयातीवर खूप अवलंबून असेल, तर जागतिक संघर्षाच्या काळात त्याची अर्थव्यवस्था असुरक्षित बनते. ऊर्जा पुरवठा थांबला किंवा महाग झाला, तर उद्योग आणि वाहतूक व्यवस्था विस्कळीत होऊ शकते.

मात्र ऊर्जा संकट केवळ भारतापुरते मर्यादित नाही. युरोपमधील अनेक देशांनी रशियन गॅसवरील अवलंबित्वामुळे मोठा आर्थिक ताण अनुभवला. काही देशांमध्ये वीज दर प्रचंड वाढले. उद्योग

बंद करण्याची वेळ आली. म्हणजे ऊर्जा ही आता केवळ आर्थिक गोष्ट राहिलेली नाही; ती भू-राजकारणाचा केंद्रबिंदू बनली आहे.

या परिस्थितीसाठी केवळ सरकार जबाबदार नाही. जागतिक राजकारण, वाढती उपभोगवादी जीवनशैली, वाहन संस्कृती, अनियोजित शहरीकरण आणि ऊर्जा अपव्यय यांचाही मोठा वाटा आहे. भारतामध्ये ऊर्जा बचतीबाबत अजूनही पुरेशी जागरूकता नाही. अनेक वेळा वीज, पेट्रोल आणि संसाधनांचा मोठ्या प्रमाणावर अपव्यय होतो.

भारतासमोर आता तीन स्तरांवरील संकट उभे आहे. जागतिक स्तरावर ऊर्जा युद्ध आणि पुरवठा संकट आहे. राष्ट्रीय स्तरावर आयात अवलंबित्व आणि वाढते ऊर्जा बिल आहे. स्थानिक स्तरावर महागाई, उद्योग खर्च आणि सामान्य नागरिकांचा आर्थिक ताण वाढत आहे.

यावर उपाय काय असू शकतात? सर्वप्रथम भारताने ऊर्जा स्वावलंबनाकडे गंभीरपणे वाटचाल करणे आवश्यक आहे. काही उद्योगांना नफा टिकवणे कठीण जाते. लघुउद्योगांना याचा विशेष फटका बसतो.

दुसरे महत्त्वाचे म्हणजे इलेक्ट्रिक वाहनांना प्रोत्साहन देणे. पेट्रोल-डिझेलवरील अवलंबित्व कमी झाले, तर तेल आयात बिल कमी होऊ शकते. सार्वजनिक वाहतूक मजबूत करणे अत्यंत आवश्यक आहे. मेट्रो, इलेक्ट्रिक बस आणि रेल्वे व्यवस्था अर्धिक प्रभावी करावी लागेल.

ऊर्जा बचत हीही अत्यंत महत्त्वाची आहे. एलईडी बल्ब, ऊर्जा कार्यक्षम उपकरणं, स्मार्ट इमारती आणि ऊर्जा व्यवस्थापन प्रणाली यामुळे मोठी बचत होऊ शकते. उद्योगांनी ऊर्जा कार्यक्षम तंत्रज्ञान वापरणे आवश्यक आहे.

भारताने ऊर्जा स्रोतांचे

